

4 ตัวการร้าย! ภัยก่อโรคจากการทำงาน

ความปลอดภัยในชีวิตเป็นประเด็นสำคัญที่เหล่าคนทำงานและนายจ้างต้องมีมาตรการในการดูแลอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะ “อาการเจ็บป่วย” ที่เป็นผลมาจากการทำงานโดยตรง

หากจะเลือกข้อมูลด้านโรคที่เกิดจากสารเคมีที่ใช้ในการประกอบอาชีพทั่วประเทศ ปี 2551 โดยสำนักโรคบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ระบุว่า 4 อันดับโรคร้ายที่พบได้บ่อยในกลุ่มคนทำงาน คือ โรคพิษจากสารกำจัดศัตรูพืช โรคพิษจากสารเคมีในผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม โรคปอดจากการประกอบอาชีพ และโรคจากสารพิษตะกั่ว

ตัวการที่ 1 โรคพิษจากสารกำจัดศัตรูพืช

สถานการณ์ผู้ป่วยโรคพิษจากสารเคมีในการประกอบอาชีพทั่วประเทศ ปี 2551 โดยสำนักโรคบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ระบุว่า มีผู้ป่วยด้วยสารเคมีกำจัดศัตรูพืชและสัตว์มากที่สุด ในบรรดาสารเคมี มีจำนวน 1,705 ราย และจากข้อมูลปี 2543 -2552 มีผู้ป่วยเฉลี่ยปีละ 1,996 ราย โดยมีจำนวนผู้ป่วยสูงสุดในปี 2543 จำนวน 3,109 ราย และต่ำสุดในปี 2549 จำนวน 1,251 ราย

กลุ่มอาชีพที่ป่วยด้วยสารเคมีประเภทนี้ในปี 2552 พบว่า เป็นกลุ่มเกษตรกรรมมากที่สุด จำนวน 694 ราย หรือ ร้อยละ 41.04 รองลงมาคือ รับจ้าง จำนวน 420 ราย หรือ ร้อยละ 24.84 เด็กและนักเรียน จำนวน 448 ราย หรือ ร้อยละ 26.49 และอาชีพอื่นๆ จำนวน 129 ราย หรือ ร้อยละ 7.63

สำหรับช่วงเวลาการเจ็บป่วยส่วนใหญ่สัมพันธ์กับวิธีการเพาะปลูกในแต่ละช่วงปี จากข้อมูลในปี 2552 พบว่า ช่วงที่มีผู้ป่วยสูงที่สุดคือ เดือนมิถุนายน-เดือนสิงหาคม มีผู้ป่วยรวม 561 ราย หรือ ร้อยละ 33.81 ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝนเริ่มมีการเพาะปลูกและมีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชร่วมด้วย (ดังภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 แสดงจำนวนผู้ป่วยจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ปี 2552

ที่มา : รายงานโรคพิษจากสารกำจัดศัตรูพืช (Pesticide Poisoning) อ้างใน สรุปรายการการเฝ้าระวังโรค 2552 <http://epid.moph.go.th/Annual/Annual%202552/Main.html>

ตัวการที่ 2 โรคพิษจากสารเคมีในผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

อุตสาหกรรมปิโตรเคมีเป็นกลุ่มที่ใช้สารเคมีประเภทสารระเหยและสารทำลายอินทรีย์ในสัดส่วนที่สูงมาก นอกจากนี้ สารเคมีดังกล่าวยังถูกนำมาใช้ในอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ อาทิ การผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เฟอร์นิเจอร์ ทอผ้า และย้อมผ้า เป็นต้น

คนทำงานหรือผู้สัมผัสกับสารเคมีในกลุ่มนี้มักมีอาการเจ็บป่วยและมีโอกาสเสี่ยงเสียชีวิต โดยเฉพาะสารละลายอินทรีย์เป็นตัวการสำคัญที่ก่อให้เกิดพิษ อาทิ เบนซีน โทลูอิน สไตรีน และไตรคลอโรเอทิลีน เป็นต้น

จากรายงานผู้ป่วยด้วยโรคพิษจากสารละลายอินทรีย์ปี 2543-2552 พบว่า จำนวนผู้ป่วยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งปี 2552 อัตราผู้ป่วยมีลดลงน้อยลง (ดังภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 อัตราป่วยด้วยโรคพิษจากสารละลายอินทรีย์ ปี 2543-2552

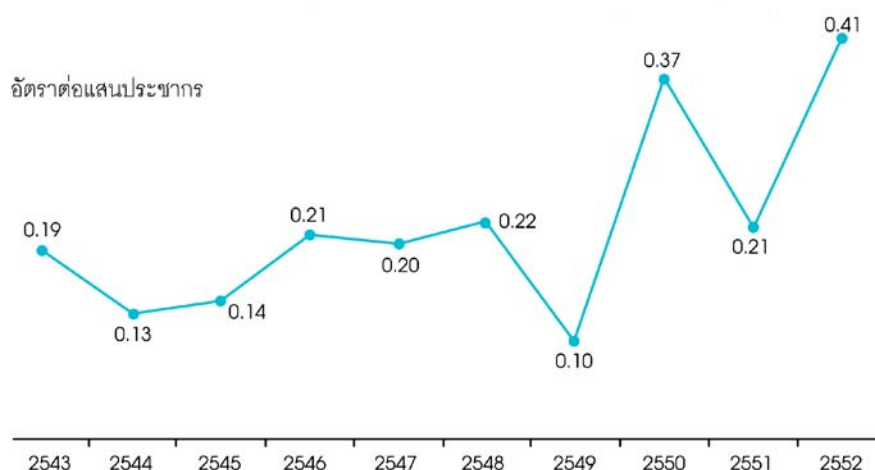
ที่มา : รายงาน โรคพิษจากสารทำลายอินทรีย์ (Organic solvent Poisoning) อ้างใน สรุปรายงานการเฝ้าระวังโรค 2552 <http://epid.moph.go.th/Annual/Annual%202552/Main.html>

กลุ่มอาชีพที่ป่วยด้วยสารเคมีกลุ่มนี้ในปี 2552 พบว่า เป็นคนทำงานรับจ้างมากที่สุด จำนวน 35 ราย หรือ ร้อยละ 23.64 รองลงมาคือ เกษตรกร จำนวน 30 ราย หรือ ร้อยละ 20.27 เด็กและนักเรียน จำนวน 11 ราย หรือ ร้อยละ 7.43 และไม่ทราบ จำนวน 53 ราย หรือ ร้อยละ 35.81

ตัวการที่ 3 โรคปอดจากการประกอบอาชีพ

จากข้อมูลผู้ป่วยด้วยโรคปอดจากการประกอบอาชีพ ปี 2543-2552 พบว่า แนวโน้มคนป่วยจากโรคนี้มีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยปี 2543 มีผู้ป่วย 0.19 คนต่อแสนประชากร เพิ่มขึ้นเป็น 0.41 คนต่อแสนประชากร ในปี 2553 (ดังภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 แสดงอัตราป่วยด้วยโรคปอดจากการประกอบอาชีพ ปี 2543-2552

ที่มา : รายงานโรคปอดจากการประกอบอาชีพ (Occupational lung diseases) อ้างใน สรุปรายงานการเฝ้าระวังโรค 2552 <http://epid.moph.go.th/Annual/Annual%202552/Main.html>

สาเหตุสำคัญของโรคปอดที่มาจากการทำงาน มักเกิดจากการสัมผัสฝุ่นอนินทรีย์ อาทิ ซิลิโคสิส และ ฝุ่นแร่อื่นๆ ซึ่งมักพบผู้ป่วยจาก 2 ปัจจัยหลัก คือ

โรคปอดจากฝุ่นหินทราย (Silicosis) ส่งผลต่อสมรรถภาพปอดของคนงานอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ จากการตรวจสุขภาพรายใหม่ด้วยการถ่ายภาพรังสีทรวงอกของโรงพยาบาลจังหวัดชลบุรี ปี 2552 พบว่า มีอุบัติการณ์โรคปอดฝุ่นหินในกลุ่มคนทำงานสกัดครกหินมากที่สุด ร้อยละ 10.34 รองลงมา คือ กลุ่มชุมชนโรงโม่หิน ร้อยละ 9.68 และกลุ่มคนงานโรงโม่หิน ร้อยละ 3.48

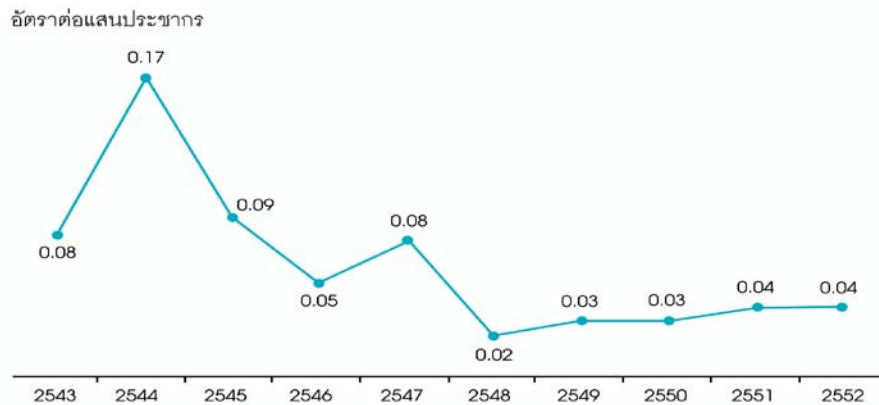
โรคปอดจากแร่ใยหิน (Asbestosis) จากรายงานการเฝ้าระวังและค้นหาโรคปอดจากแร่ใยหิน โดยกรมควบคุมมลพิษ ปี 2551 มีการตรวจสภาพร่างกายคนทำงานในกลุ่มเสี่ยงจากกลุ่มกิจการประเภทเดียวกันจำนวน 14 แห่ง พบว่า มีผู้ป่วยจำนวน 39 ราย คิดเป็น ร้อยละ 7.9 และมีคนงานที่คาดว่าจะป่วยอีกจำนวน 20 ราย

นอกจากนี้ ผลการตรวจฝุ่นแร่ใยหินในสภาพแวดล้อมการทำงานยังเกินเกณฑ์มาตรฐานของ ACGIH (American Conference of Industrial Hygienists) จำนวน 16 ตัวอย่าง และเกินมาตรฐานตามประกาศของกระทรวงมหาดไทยอีกจำนวน 2 ตัวอย่าง

ตัวการสุดท้าย โรคจากสารพิษตะกั่ว

จากรายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบว่า ปี 2543-2552 มีรายงานผู้ป่วยด้วยโรคพิษสารตะกั่วจำนวน 397 ราย เฉลี่ยปีละ 39.7 ราย ในปี 2544 พบผู้ป่วยมากที่สุดจำนวน 104 ราย และในปี 2548 พบจำนวนผู้ป่วยน้อยที่สุด 14 ราย และหลังจากนั้นมีแนวโน้มผู้ป่วยน้อยลง (ดังภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 แสดงอัตราป่วยด้วยโรคพิษจากสารตะกั่ว ปี 2543-2552

ที่มา: รายงานพิษโลหะหนัก อ่างใน สรุปรายการการเฝ้าระวังโรค 2552

<http://epid.moph.go.th/Annual/Annual%202552/Main.html>

กลุ่มเสี่ยงต่อการรับพิษจากสารตะกั่วคือ คนทำงาน โรงงานที่มีการใช้แร่ชนิดนี้ อาทิ โรงงานถลุงและหลอมตะกั่ว โรงงานทำแบตเตอรี่ หม้อน้ำรถยนต์ สีทาบ้าน เป็นต้น เมื่อร่างกายได้รับสารชนิดนี้โดยการสูดดมรับประทาน หรือการสัมผัสเป็นเวลานาน ส่งผลให้เกิดการสะสมในร่างกาย จนแสดงอาการเจ็บป่วยในที่สุด

สารเคมีที่ใช้ในการทำงานเป็นภัยเงียบที่อาจไม่ได้ก่อผลกระทบทางสุขภาพอย่างเฉียบพลัน ทำให้คนทำงานและผู้ประกอบการละเลยถึงการป้องกันความปลอดภัย

เจ็บเพราะงาน...ตัวเลขทะยานสู่หลักล้าน!

ข้อมูลการเจ็บป่วยจากฐานข้อมูลประกันสังคม ปี 2551 พบว่า ผู้ประสบภัยหรือเจ็บป่วยจากการทำงานทั่วประเทศมีจำนวน 176,502 ราย โดยเป็นผู้ป่วยในกรุงเทพฯ และปริมณฑลมากที่สุด จำนวน 111,740 ราย รองลงมาได้แก่ ภาคกลาง จำนวน 40,892 ราย ภาคใต้ จำนวน 8,220 ราย ภาคเหนือ จำนวน 8,165 ราย และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 7,485 ราย

โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานนอกระบบมีผู้ได้รับบาดเจ็บหรือประสบอุบัติเหตุจำนวนมากถึง 4.6 ล้านคน หรือ ร้อยละ 18.9 โดยเฉลี่ยวันละ 12,603 คน ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับบาดเจ็บจากของมีคมหรือทิ่มแทง ร้อยละ 68.7 รองลงมาคือ การพลัดหกล้ม ร้อยละ 13.5 การชนและกระแทก ร้อยละ 7.8 นอกจากนี้ ยังมีสาเหตุอื่นๆ อีกมากมาย อาทิ ไฟไหม้หรือน้ำร้อนลวก อุบัติเหตุจากยานพาหนะ ได้รับสารเคมี และไฟฟ้าช็อต เป็นต้น

ที่มา: รายงานโรคพิษจากสารทำลายอินทรีย์ (Organic solvent Poisoning) อ่างใน สรุปรายงานการเฝ้าระวัง

โรค 2552 <http://epid.moph.go.th/Annual/Annual%202552/Main.html>

สืบค้นจาก http://www.hiso.or.th/hiso/tonkit/tonkits_17.php